

ZISŤOVANIE PRÍČIN VZNIKU POŽIAROV

Linda Makovicka Osvaldová,¹

ABSTRAKT

Práca zisťovateľa príčin vzniku požiarov si vyžaduje znalosti z rôznych vedných odborov. Práca začína na mieste požiaru, obhliadkou miesta požiaroviska, jeho fotodokumentáciou, zozbieraním a zaevidovaním dôkazov, ich expertízou a končí výsledným vyhodnotením jednotlivých faktov a poznatkov do záveru o príčine požiaru.

Kľúčové slová:

požiarovosť, zisťovanie príčin požiaru, právane predpisy, postup pri zisťovaní, úmyselne založený požiar, odborný posudok

ABSTRACT

Work of fire investigator is claim knowledge's from different discipline. Work start on fire place, visual inspection of fire place, its photo documentary, collection and register of evidence, their expertise and finished by final interpretation of individual facts and knowledge to the result of fire reason.

Key words:

Fire, investigation of fire, legal regulations, and advance by investigation, intentional misplaced fire, special report.

ÚVOD

Zisťovanie príčin vzniku požiarov, patrí medzi základné úlohy Hasičského a záchranného zboru. Každoročne pri požiaroch sú usmrtené desiatky osôb, 150 až 240 osôb zranených a vznikajú vysoké materiálne škody. Táto skutočnosť sa prejavuje aj na požiadavkách spoločnosti na pripravenosť príslušníkov Hasičského a záchranného zboru (ďalej len „HaZZ“) nielen pre samotnú zásahovú činnosť zameranú na záchranu

¹ Bc. Ing. Linda Makovická Osvaldová, PhD., Katedra požiarneho inžinierstva, Fakulta špeciálneho inžinierstva, ul.1 mája 32, Žilina 010 26, linda.osvaldova@fsi.uniza.sk

osôb a zdolávaní požiarov, ale aj na činnosť, ktorá nasleduje po uhasení požiarov, t. j. zisťovanie príčin vzniku požiaru.

Nové materiály, nové postupy, nové technológie, to všetko nám prináša nové možnosti v každej oblasti ľudskej činnosti napríklad aj pri realizácii stavby, jej zariadení alebo zmene. Ako všetko v živote prináša to zo sebou množstvo pozitív ale aj negatív. Tieto negatíva sa týkajú najmä horľavosti nových materiálov.

1. Právne predpisy

- ❖ Zákon 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov
- ❖ Vyhláška 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov
- ❖ Pokyn Prezidenta HaZZ č. 60/2002 o zisťovaní príčin vzniku požiarov, spracúvaní dokumentácie o požiaroch a o štatistickom sledovaní a rozboroch požiarovosti
- ❖ Pokyn Prezidenta HaZZ č. 25/2005 ktorým sa mení pokyn prezidenta Hasičského a záchranného zboru č. 60/2002 o zisťovaní príčin vzniku požiarov, spracúvaní dokumentácie o požiaroch a o štatistickom sledovaní a rozboroch požiarovosti [1,2]

2 METODIKA ZISŤOVANIA PRÍČIN VZNIKU POŽIAROV

Za vytvorenie podmienok zaručujúcich objektivnosť odborných posudkov, rozborov a analýz spracúvaných zisťovateľom zodpovedá riaditeľ príslušného krajského riaditeľstva alebo okresného riaditeľstva.

2.1 POSTUP ZISŤOVATEĽA PO PRÍCHODE NA POŽIAROVISKO

Úlohou zisťovateľa je aj zdokumentovanie požiaroviska. Pri zdokumentovaní sa zameriava na rozsah požiaru a tvar požiaroviska. Po oboznámení sa s konštrukčným celkom objektu, technológiami a zariadeniami, druhmi a vlastnosťami prítomných horľavých látok a činnosťou zariadení a osôb pred požiarom v čase vzniku požiaru. Po príchode na požiarovisko vykonáva zisťovateľ statickú, dynamickú ohliadku požiaroviska a ohliadku zameranú na určenie podmienok možného šírenia požiaru po prítomných horľavých materiáloch a konštrukciách. Účelom odberu a následného skúmania vzoriek dôkazových materiálov je potvrdenie, prípadne vylúčenie verzií možných príčin vzniku požiaru. [3]

2.2 FOTODOKUMENTÁCIA

Fotodokumentácia je tvorená súborom fotografií, ktoré nám ako celok opisujú udalosť, na určitom mieste a čase. Rozdelenie fotografií:

- amatérske
- profesionálne

Pre potreby HaZZ sa vytvára fotodokumentácia obhliadky miesta činu (OMČ), ktorá nám pomáha vytvárať názornú predstavu o mieste činu, pre osoby ktoré neboli prítomné na obhliadke. Význam má aj pre zaisťovateľa, ktorý sa na obhliadke zúčastnil, lebo je v nej zachytené rozmiestenie objektov, stôp. [4]

Orientačná fotografia

- ilustrácia polohy miesta obhliadky, musí byť so snímkami jasné či ide o otvorené priestranstvo, zalesnené, zastavané, aké sú vnútorné priestory...

Celková situačná fotografia

- zobrazuje pôvodný stav na mieste činu, nesmú byť zachytené veci ktoré nepatria k miestu činu, diváci, služobné vozidlá...

Polodetailná fotografia

- najvýznamnejšie úseky miest a súbory predmetov

Detailné fotografie

- jednotlivých predmetov, vecí a stôp

Celkové prehľadné fotografie stavu po obhliadke

- číselné označenie stôp, vecí a predmetov s technickou a taktickou hodnotou

Reportážne fotografie

- postup pri prvom zásahu a neočakávaných zmenách

Fotografický sa zachytávajú aj také veci, objekty a predmety, ktoré môžu mať zvláštny význam ako je existencia neporušených pavučín, poloha úlomkov skla, prach a iné okolnosti.

2.3 ZAIŠŤOVANIE MATERIÁLOV NA SKÚMANIE

Pri zaisťovaní stôp je hlavnou zásadou neznehodnotiť, nepoškodiť a neznečistiť materiál ktorý sa odoberá na skúmanie. Týmto zmenami by mohlo dôjsť z zmene pôvodného stavu, zmene tvaru, alebo materiálového zloženia. V prípade kedy by prepravou do laboratória mohlo dôjsť k druhotnému poškodeniu materiálu musí byť ten prepravovaný pod stálym dozorom kriminálneho technika, lebo iného odborníka. V prípade že predmet určený na skúmanie je nadrozmerný, vyrazí expertízna skupina na miesto udalosti. Každý predmet musí byť číselne označený a zadokumentovaný, nesmie sa stať aby dve nájdené stopy boli zaevidované pod rovnakým číslom. [5]

3 ZOSTAVOVANIE VERZIÍ O PRÍČINE VZNIKU POŽIARU

Pri zostavovaní predbežných verzií o vzniku požiaru sa vyšetrovateľ opierať o poznatky z jednotlivých obhliadok požiaroviska, o výsledky expertíznych skúšok a o výpovede svedkov. Pri pravdepodobných verziách musí dať do súvislosti vzťah medzi miestom požiaru, technológiou, skladovanými horľavými látkami. Pri často opakujúcich typoch požiaru, resp. pri viacnásobných požiaroch v jednom objekte sa berú do úvahy aj možné príčinné súvislosti.

Po identifikácii iniciátora požiaru (v prípade zariadenia berie do úvahy typ, výrobca, rok výroby a technický stav) a horľavých látok nachádzajúcich sa v blízkosti, určí spôsob iniciácie horenia s uvedením požiarotechnických vlastností iniciovanej látky a iniciátora. Tieto poznatky sa získavajú z analýz odobratých vzoriek z požiaroviska. Pri šírení požiaru treba rátať s viacerými premennými. Požiarotechnické charakteristiky sú len jednou z nich do úvahy berieme aj použité stavebné materiály, ich požiarne odolnosť a rozdelenie stavby na požiarne úseky, množstvo a účinnosť nainštalovaných požiarotechnických zariadení. Toto sú faktory ktoré možno do budúcnosti zmeniť

a vyvarovať sa tak ďalšiemu požiaru. Faktory ktoré nemožno ovplyvniť sú poveternostné podmienky a ďalšie mimoriadne príčiny ktoré nám vplývajú na šírenie požiaru. [3] Ako možná príčina vzniku požiaru sa po zvážení všetkých výsledkov a poznatkov určí najpravdepodobnejšia z možných príčin ako je zanedbanie povinnosti, nevhodná inštalácia, poruchový stav, úmyselné konanie a pod. Po preskúmaní požiaru musí každý zisťovateľ vypracovať odborný posudok. Výnimkou kedy nie je potrebné vypracovať odborný posudok je požiar ľahkého automobilu. A to vtom prípade ak sa požiar nerozšíril ďalej, v prípade že požiar zasiahol aj ďalšie automobily, alebo v blízkosti stojace budovy a došlo k úmrtiu osôb, ich zraneniu, alebo k väčším škodám na majetku tak sa táto skutočnosť musí uviesť v posudku.

4 ROZBOR POŽIAROVOSTI

Účelom spracúvania rozborov požiarovosti je sústredenie a analýza údajov a poznatkov o požiaroch a ich využívanie v riadiacej, preventívno-výchovnej, kontrolnej a operatívno-technickej činnosti. Pri spracúvaní rozborov požiarovosti sa využívajú najmä poznatky získané pri zisťovaní príčin vzniku požiarov, vykonávaní štátneho požiarneho dozoru a z činností pri hasebných zásahoch.

ZÁVER

Zisťovanie príčin vzniku požiaru je činnosť, ktorá prispieva k objasňovaniu príčin vzniku požiarov a je nevyhnutným podkladom pre spracovanie nových právnych, technických noriem.

Od posudku zisťovateľa príčin vzniku požiarov a jeho záverov závisí ďalší postup vyšetrovania. V prípade, že majetok ktorý bol poškodený požiarom bol poistený, môže požiadať poisťovňa o poskytnutie odborného posudku Hasičský a záchranný zbor. Pri likvidácii škodovej udalosti a vyplácaniu náhrady škody sa často krát poisťovňa opiera práve o závery v posudku spracovaného zisťovateľom. Ak sa preukáže, že škoda na majetku vzniknutá pri požiaru bola spôsobená nedbanlivosťou majiteľa, môže poisťovňa pristúpiť ku kráteniu vyplácaného poistného. Tak isto poisťovňa odstúpi od plnenia pohľadávky, ak sa odborným posudkom preukáže, že požiar bol založený majiteľom objektu za účelom obohatenia sa. V takomto prípade sa to chápe ako pokus o poistný podvod a riešenie prípadu preberú zložky činné v trestnom konaní.

LITERATÚRA

- [1] Zákon 314/2001 Z. z o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov
- [2] Vyhláška 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov
- [3] Pokyn Prezidenta HaZZ č. 60/2002 o zisťovaní príčin vzniku požiarov, spracúvaní dokumentácie o požiaroch a o štatistickom sledovaní a rozboroch požiarovosti
- [4] Pokyn Prezidenta HaZZ č. 25/2005 ktorým sa mení pokyn prezidenta Hasičského a záchranného zboru č. 60/2002 o zisťovaní príčin vzniku požiarov, spracúvaní dokumentácie o požiaroch a o štatistickom sledovaní a rozboroch požiarovosti

[5]

http://www.minv.sk/swift_data/source/hasici_a_zachranari/jancovicova_tb/tb_april_2009/poziarovost.pdf

Článok recenzoval:
doc. Ing. Ladislav Olšar, PhD.

CRISIS SITUATIONS SOLUTION IN SPECIFIC ENVIRONMENT

The 17th International Scientific Conference

30th - 31st May 2012

We would like to inform you that the Faculty of Special Engineering of the University of Žilina organizes an international scientific conference called **Crisis Situations Solution in Specific Environment**.

The goal of the conference is to exchange the latest findings and practical experience of crisis management, persons and property protection and the tasks of human factors in crises situations.

Conference sections:

- Section No.1: **General Principles of Crisis Management**
- Section No.2: **Security Management – People and Property Protection**
- Section No.3: **Solution of Risks and Crises in Economic Environment**
- Section No.4: **Human Factor in Crisis Management**
- Section No.5: **Fire Protection and Rescue Services**
- Section No.6: **Transport in Crisis Situations**

For further information please visit our web page <http://fsi.uniza.sk/kkm/> or contact our secretary of the conference on e-mail: crisis@fsi.uniza.sk or by phone: **+421 41 513 67 48**.

We are looking forward to meet you in Žilina

Faculty of Special Engineering, University of Žilina,

Ul.1.mája 32,

010 26 Žilina,

Slovak republic